

Místní národní výbor Ostrov

1945-1979

Inventář

EL NAD č.: 494

AP č.: 436

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archivního fondu.....	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu.....	8
III. Archivní charakteristika archivního fondu.....	9
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu.....	10
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky.....	10
Seznam použitých pramenů a literatury.....	11

Přílohy:

Příloha č. 1 – Seznam použitých zkratk.....	12
Příloha č. 2 – Předsedové MSK a MNV Ostrov v letech 1945-1979.....	13
Inventární seznam.....	14

Úvod

I. Vývoj původce archivního fondu

Původcem archivního fondu jsou Místní správní komise Ostrov a Místní národní výbor Ostrov, které vykonávaly správu obce mezi roky 1945 a 1979. Obec Ostrov patřila od r. 1945 do konce ledna r. 1949 do soudního, resp. politického okresu Tachov. Součástí obce byla odedávna i menší část osady Nová Hospoda, jejíž větší díl spadal pod obecní správu Čekovic.

Národní výbory byly zřízeny po druhé světové válce jako správní orgány obcí a vyšších územně správních celků. Nahradily tak od r. 1850 fungující obecní úřady, resp. úřady vyšších územně správních celků. Právní základ jejich existence byl položen ústavním dekretem presidenta republiky ze dne 4. prosince 1944 o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění, na nějž navazovalo vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů. Poté následovaly stovky dalších norem, které určovaly podmínky a pravidla pro fungování národních výborů, jejich složek, zřizovaných organizací atd. Éra národních výborů byla uzavřena v roce 1990, kdy došlo ke znovuobnovení obecních úřadů, resp. zřízení dalších úřadů pro správu vyšších územně správních celků.

Shora uvedené vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů, částečně pozměněné vládním nařízením č. 44/1945 Sb., o rozsahu působnosti národních výborů, určovalo, že se v každé obci měl ustavit místní národní výbor. Vnitřní složení, pravomoci, hospodaření, vedení a podepisování některých druhů písemností určovala Směrnice ministerstva vnitra č. 6 ze dne 19. května 1945 uveřejněná v Úředním listu republiky Československé a navazující Prozatímní organizační řád místních národních výborů z roku 1947. Tyto dokumenty rozlišovaly národní výbory na volený sbor složený z členů národního výboru, jeho složky (rada, předseda, referenti, komise) a úřad národního výboru.

Národní výbory byly definovány jako orgány zastupitelské a orgány veřejné správy, které v obvodu své působnosti spravují všechny veřejné záležitosti, pokud nejsou spravovány jiným veřejným orgánem. Ve věcech státní správy byly národní výbory podřízeny vládě a zároveň byla uplatněna podřízenost národního výboru nižšího stupně národnímu výboru vyššího stupně. Stanovení vnitřní organizace a způsobu, jakým mají národní výbory vykonávat svou působnost, byly v pravomoci ministra vnitra. Dnem ustavení místní správní komise, resp. místního národního výboru zaniklo obecní zastupitelstvo, obecní úřad se stal úřadem místního národního výboru a prováděl veškerá jeho rozhodnutí a opatření.

Pro dočasnou správu obcí, kde pro převážnou většinu obyvatelstva státně nespolehlivého, tj. zejména v pohraničí, nemohl být ustaven místní národní výbor, byly podle § 6 vládního nařízení č. 4 ze dne 5. května 1945 jmenovány okresními národními výbory, resp. okresními správními komisemi místní správní komise, jejichž pravomoci byly stejné jako pravomoci místních národních výborů. Místní správní komise měly mít 3 až 6 jmenovaných členů, rovněž předseda místní správní komise byl jmenován, nikoliv volen.

Jako první představitel obce byl ustaven první osídlenec František Kroupa, který obdržel jmenovací dekret s platností od 20. října 1945. Na podzim 1945 už bylo v obci více Čechů, proto bylo možné ustavit místní správní komisi. Kromě Františka Kroupy se jejími členy stali Matej Haring, František Kotrba, který byl jmenován jejím předsedou, Josef Kotalík jako místopředseda a Karel Mráz ve funkci pokladníka. MSK vykonávala správu obce Ostrov od svého ustavení 20. listopadu 1945.

Místní správní komise měly být nahrazeny místními národními výbory na základě výsledků voleb do Ústavodárného národního shromáždění podle § 1 a § 11, odst. 2 vládního nařízení č. 120/1946 Sb., o obnovení národních výborů na podkladě výsledků voleb do ústavodárného Národního shromáždění, ze dne 27. května 1946. Hlavním kritériem pro vznik místního národního výboru byl počet 50 platných voličských hlasů v obci. Pokud počet platných hlasů nedosáhl tohoto počtu, fungovala v obci i nadále místní správní komise nejdéle do roku 1950, kdy byla na základě vládního nařízení č. 14/1950 Sb., o organisaci místních národních výborů, přeměněna na místní národní výbor.

V r. 1946 bylo v Ostrově usídleno 46 osob s volebním právem, tj. počtem nedostatečným k ustavení národního výboru.

Člen Josef Kotalík byl 22. srpna 1946 z komise odvolán a došlo i na změnu na předsednickém postu. Od onoho dne se předsedou stal František Řezáč. Členskou základnu MSK tvořili: František Husák, Matej Haring, Karel Mráz, Miloš Babyka a František Kotrba. Předseda František Řezáč ze zdravotních důvodů a kvůli neshodám s ostatními členy MSK požádal 19. ledna 1947 o uvolnění z funkce a ONV v Tachově mu bylo vyhověno. Dne 28. ledna 1947 byl jako předseda zvolen dosavadní člen MSK Matej Haring.

Až do vydání ústavního zákona č. 150/1948 Sb., z 9. května 1948, jímž byla schválena ústava Československé republiky, měly dosavadní právní normy týkající se národních výborů prozatímní charakter. V Ústavě 9. května byly NV definovány jako „nositelé a vykonavatelé státní moci v obcích, okresích a krajích“ a jejich existence byla právně zakotvena jako nedílná součást státního zřízení ČSR. Zcela novým prvkem bylo zavedení principu volitelnosti NV (od r. 1954); do té doby byli jejich členové jmenováni příslušným ONV na návrh Národní fronty.

Na základě reformy provedené zákonem č. 280/1948 Sb., o krajském zřízení se Ostrov stal od 1. ledna 1949 součástí nově vymezeného Kraje Plzeňského. Zároveň však byla vládním nařízením č. 3/1949 Sb., o územní organisaci okresů v českých zemích, provedena územní reorganizace okresů. Od 1. února 1949 pak byla obec součástí nově vymezeného okresu Tachov.

Na přeměnu MSK na národní výbor došlo až 12. července 1949 na základě žádosti ostrovského místního akčního výboru, který ONV v Tachově informoval, že v obci je již přes 50 oprávněných voličů. V čele MNV zůstal i nadále Matej Haring. Místopředsedou byl zvolen Josef Kotalík, pokladníkem Karel Mráz, zásobovacím referentem Miloš Babyka, zemědělským referentem František Husák, členem Antonín Řezáč, členem rady František Kotrba a revizory účtů František Kortan a Mária Huňáčková.

V souvislosti s realizací zákona č. 268/1949 Sb., o matrikách, byla v jednotlivých okresech Plzeňského kraje určena sídla matričních obvodů a stanoven jejich územní rozsah. Ostrov byl od 1. ledna 1950 natrvalo zahrnut do matričního obvodu Bor.

Reorganizace MNV v Olešné proběhla podle § 27 odst. 1, vládního nařízení č. 14/1950 Sb., o organisaci místních národních výborů s platností od konce května 1950 a ONV v Tachově vzal na vědomí, že 11členný MNV bude nadále pracovat ve složení: Matej Haring, Josef Kotalík, František Husák, František Kortan, Oldřich Řezáč, Antonín Řezáč, Mária Huňáčková, Juraj Bulla, Anastázie Vlková, Karel Mráz a Marie Vigašová.

Na schůzi rady ONV v Tachově konané dne 16. listopadu 1950 došlo na základě výměru čj. 172/L-10/11-1950-I k administrativnímu připojení obce Lhoty k Ostrovu z důvodu nedostatečného množství osídlenců, (pouhých 25), kteří neměli čas se lidosprávě věnovat

kvůli velké zaměstnanosti na zdejší farmě státního statku.

V té době docházelo mezi předsedou MNV Haringem a místopředsedou Kotalíkem k zásadním neshodám, které 1. dubna 1951 vyvrcholily rezignací obou funkcionářů. V režii MAV NF a KSČ pak byla při veřejné schůzi konané 26. 4. 1951 provedena volba nového MNV. Josef Kotalík se stal předsedou, Miloš Babyka místopředsedou a zároveň zemědělským referentem, František Kortan vyživovacím a zásobovacím referentem, František Husák st. finančním referentem a Jiřina Vyšejnová kulturní a školskou referentkou. Kromě těchto jmenovaných, kteří tvořili radu MNV, v plénu zasedli Josef Huňáček, Matej Haring, František Dolejš, Otto Řezáč, Karel Mráz, František Husák ml., Ludmila Babyková, Jiřina Kotrbová, Jarmila Řezáčová a František Eidelpes. Obnovený MNV byl schválen k 8. květnu 1951. Následně došlo i na sestavení čtyř komisí: finanční (Husák, Kotrba, Řezáčová), zemědělské (Babyka, Řezáč, Dolejš), školské (Kortan, Eidelpes, nečitelné) a kulturní (Vyšejnová, Huňáčková, ml., Mráz, nečitelné). Předseda Kotalík složil 17. května 1951 slib.

Vládním nařízením č. 119/1951 Sb., o tajemnicích místních národních výborů, byla upravena působnost tajemníků MNV jako jejich plně uvolněných funkcionářů; ustanovit a odvolat je mohlo plénum na návrh ONV. Tajemník byl výkonným orgánem MNV a za svou činnost odpovídal jeho předsedovi a radě, řídil se jejich pokyny a současně byl odpovědný radě, předsedovi a tajemníkovi nadřízeného ONV, kteří rovněž usměrňovali jeho práci. Zúčastňoval se všech schůzí pléna a rady a působil také jako politický a odborný poradce i pomocník MNV, a to zejména v oboru zemědělské výroby; podrobnější popis jeho působnosti je uveden v ustanoveních písm. a) – f) odst. 1 § 3 výše uvedeného vládního nařízení.

V Ostrově není jmenování prvního tajemníka doloženo, nicméně nelze vyloučit, že jím byl Miloslav Soukup uváděný ke 4. prosinci 1953 při archivní dohlídce. Neznámo kdy před tímto datem došlo i k výměně ve funkci předsedy MNV, neboť společně s tajemníkem Soukupem podepisoval zápis z ní jako předseda MNV Karel Mráz.

Do existence národních výborů pak významně zasáhl až ústavní zákon č. 12/1954 Sb., o národních výborech a na něj navazující zákony a vládní nařízení č. 13/1954 Sb., o národních výborech, č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů, č. 16/1954 Sb., o změnách územních obvodů některých národních výborů a č. 23/1954 Sb., o organizaci výkonných orgánů národních výborů. Dosavadní struktura národních výborů zůstala těmito normami v podstatě nedotčena, pouze v sídlech krajských národních výborů vznikly městské národní výbory. Poměrně zásadně však byla změněna vnitřní organizace větších národních výborů (obce nad 6000 obyvatel) zrušením referentského systému, jehož místo zaujaly jednotlivé odbory národních výborů, v jejichž čele již nestáli členové rady, nýbrž úředníci.

Podle § 3, odst. 5 zákona č. 13/1954 Sb., o národních výborech, se volil do místních národních výborů 1 člen nejméně na 100 obyvatel a nejvýše na 200 obyvatel podle velikosti obce. V obcích do 900 obyvatel se volilo 9 členů. Místní národní výbory se měly scházet ke svým zasedáním nejméně jedenkrát za měsíc (§10). Rada národního výboru se skládala z předsedy NV, jeho náměstka, popř. náměstků, tajemníka a ostatních členů rady. Všichni členové rady byli voleni národním výborem na jeho prvním zasedání. Národní výbor mohl svou radu i její jednotlivé členy kdykoli odvolat.

Podle zákona č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů, byly 16. května 1954 uskutečněny první volby členů národních výborů všemi občany, majícími volební právo. Volební období bylo stanoveno na tři roky.

V Ostrově z voleb vzešlo devět zástupců místních obyvatel: Miloš Babyka, František Husák a Václav Turek zaujali místa v radě, plénum obsadili: František Kortan, Ondrej Vigaš, Anna Mrázová, Marie Řezáčová, Josef Huňaček a Božena Řezáčová. K uvedení dalších funkcí, resp. složení komisí, chybějí potřebné dokumenty. Z dochovaných archiválií je však zřejmé, že funkci předsedy vykonával Miloš Babyka.

Následující řádné volby se konaly dne 19. května 1957 v souladu se zákonem č. 11/1957 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o volbách do národních výborů. Tímto zákonem byl pozměněn a doplněn zák. č. 14/1954 Sb., o volbách do národních výborů, jehož úplné znění bylo vyhlášeno ministrem spravedlnosti dne 16. března 1957 vyhláškou č. 12/1957 Sb., o úplném znění zákona o volbách do národních výborů.

Krajský národní výbor v Plzni rozhodl na svém zasedání dne 29. března 1957 na podkladě návrhu rady KNV ze dne 19. března 1957 podle § 2, odst. 4 zák. č. 13/1954 Sb. o národních výborech, aby s účinností od 20. května 1957 byl zřízen společný místní národní výbor pro obce Ostrov a Bezděkov se sídlem v Ostrově. Zřízením společného místního národního výboru zůstaly nedotčeny dosavadní úřední názvy a katastrální území těchto obcí. Správa věcí každé z těchto obcí se měla vést odděleně, zejména sestavení samostatného plánu rozvoje hospodářství a samostatný rozpočet.

Při ustavujícím plenárním zasedání zvolených členů MNV pro obce Ostrov a Bezděkov byli do čela obce zvoleni jako staronový předseda Miloš Babyka, a jako tajemník Matej Haring. Jako třetí člen v radě zasedl František Kortan. Při MNV byly současně zvoleny tři stálé komise ve složení:

- zemědělská

předseda: František Kortan, členové: Otto Řezáč, Mária Huňačková

- finanční

předseda: Václav Turek, členové: ? Vlk, ? Dolejš

- školská

předseda: Josef Turbák, členové: Jindřich Smrt, Jiří Dušek

Od 1. ledna 1959 došlo k převedení osady Lhota od obce Bezděkov k obci Ostrov.

Krajský národní výbor v Plzni usnesením ze dne 29. června 1959 zrušil dnem 30. června 1959 společný místní národní výbor pro obce Bezděkov a Ostrov v okrese Tachov a podle ustanovení § 2 odst. 4 zákona č. 13/1954 Sb., o národních výborech, zřídil společný místní národní výbor pro obce Bezděkov (s osadou Velká Ves) a Damnov v okrese Tachov se sídlem v Damnově, a to s účinností od 1. července 1959. Ostrov s připojenou osadou Lhota pak nadále měly vlastní společnou samosprávu.

S účinností od 1. července 1960 došlo na základě zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, k reorganizaci okresu Tachov. Do něj byly zahrnuty nejen obce stávajícího okresu Tachov (včetně Ostrova), ale i část obcí náležejících dosud pod správu ONV Stříbro, ONV Mariánské Lázně a ONV Horšovský Týn. Zároveň došlo k reorganizaci krajů a sloučením Plzeňského a Karlovarského kraje vznikl kraj Západočeský.

Ke stejnému datu došlo také ke sloučení celé osady Nová Hospoda a její druhá část, která do té doby náležela k rušenému MNV v Čečkovcích, byla též připojena k obci Ostrov.

Další volby do MNV se konaly na území celého státu dne 12. června 1960 podle nového územního uspořádání. V souladu se zákonem č. 39/1960 Sb., o volbách do národních výborů, se do národních výborů poprvé volili poslanci (dříve členové). Zároveň bylo Ústavou Československé socialistické republiky volební období prodlouženo z původních tří na čtyři

roky (ústava byla publikována pod č. 100/1960 Sb., prodloužení volebního období se týká čl. 86, odst. 3).

Působnost MNV byla upravena zákonem č. 65/1960 Sb., o národních výborech, ze dne 25. května 1960.

Do MNV Ostrov byli jako poslanci při ustavujícím plenárním zasedání 22. června 1960 potvrzeni: dosavadní předseda Miloš Babyka, tajemník Evžen Nejedlý a společně s nimi v radě Otto Řezáč a Josef Fialka. Při MNV byly ustaveny 3 stálé komise:

- zemědělská

předseda: Otto Řezáč, členové: František Mikloško, Stanislav Dolejš, Josef Krutina

- školská a kulturní

předseda: Václav Turek, členové: učitel národní školy, Jan Mikloško, Rudolf Brozman

- finanční

předseda: František Dolejš, členové: Ludmila Babyková, František Hora, František Husák.

Z voleb uskutečněných v červnu 1964 vzešel z veřejného plenárního zasedání konaného 2. července 1964 MNV ve složení: předseda Miloš Babyka, tajemník K. Nejedlý, Otto Řezáč, Emílie Horová a František Kortan, kteří zasedli v radě MNV. V rámci MNV byly činné 3 stálé komise:

- zemědělská

předseda: Otto Řezáč, členové: František Husák, František Dolejš

- finanční

předseda: Josef Huňáček, členové: Jaroslav Dušek, Josef Turbák

- pro ochranu veřejného pořádku

předseda: Václav Turek, členové: Josef Krutina, František Kortan

Teprve dne 19. února 1965 bylo na programu schůze rady i ustavení výboru žen, které dostala na starosti poslankyně Emílie Horová. Na plenární schůzi konané 29. října 1965 byla řešena abdikace předsedy a tajemníka, neboť oba dojížděli do zaměstnání a správu obce z časových důvodů nezvládali. Do funkce předsedy byl proto navržen Václav Turek, tajemnicí se stala Emílie Horová. Oba se svých funkcí ujali k 1. prosinci 1965. Do rady byl kooptován František Husák, finančním pracovníkem se stal Otto Řezáč.

V roce 1968 došlo ústavním zákonem č. 83/1968 Sb., o skončení volebního období národních výborů, Národního shromáždění a Slovenské národní rady ke kodifikaci změny v tom smyslu, že volby budou provedeny nejpozději do konce roku 1969.

Ústavní zákon č. 117/1969 Sb., o prodloužení volebního období národních výborů, národních rad a Federálního shromáždění, Nejvyššího soudu, krajských, okresních a vojenských soudů pak prodloužil stávající volební období do 31. prosince 1971. Ústavním zákonem č. 43/1971, kterým se mění čl. 86 Ústavy a čl. 30 a 103 ústavního zákona o československé federaci pak bylo volební období trvale stanoveno na pět let.

Po podzimních volbách konaných ve dnech 26. a 27. listopadu 1971 proběhlo 15. prosince 1971 ustavující plenární zasedání MNV a z řad zvolených poslanců byl do čela obce postaven opětovně Václav Turek, místopředsedou se stal Jan Mikloško, a tajemníkem Otto Řezáč. S nimi radu utvořili František Kortan a Emílie Horová. V komisi pro ochranu veřejného pořádku zasedli: jako předsedající František Kortan a jako členové poslanci Koblíhová, nečitelná a Stárek.

Z voleb, které proběhly v říjnu 1976 byl z poslanců opětovně zvolen jako předseda MNV Václav Turek a tajemníkem se opětovně stal Otto Řezáč. Pro doložení jmen dalších

poslanců a jejich funkčním zařazení nejsou k dispozici potřebné archiválie.

V rámci dalších územních změn obcí v okrese Tachov se v prosinci 1979 začala projednávat mj. i otázka sloučení obce Ostrov s městskou obcí Bor. Integrace byla schválena usnesením 16. plenárního zasedání ONV v Tachově ze dne 14. prosince 1979. Od 1. ledna 1980 byla obec Ostrov s částmi Lhota a Nová Hospoda sloučena s obcí Bor, pro kterou byl stanoven název Bor a Ostrov se stal její částí a zájmy jeho obyvatel od té doby hájil občanský výbor, případně ze vsi zvolení poslanci. Toto územněsprávní uspořádání trvá dosud.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Dokumenty z činnosti původce bývaly ukládány ve spisovně MSK, později národního výboru nejprve v čp. 21, poté v objektu zrušené školy čp. 29. V 50. letech byly došlé písemnosti opatřovány obdélným razítkem, které neslo pouze rubriky Došlo dne a Č. j. Později byla podání označována pouze rukopisně, přičemž bylo zaznamenáno datum obdržení a číslo jednací. Ukládací znaky dle spisových norem na dokumentech chybějí.

K prvnímu skartačnímu zásahu do spisovny MNV došlo 4. prosince 1953. Tehdejší předseda MNV Karel Mráz a tajemník Miloslav Soukup sepsali se zaměstnancem ONV v Tachově, Pavlem Bícou, zápis o archivní dohlídce. V něm zaznamenali, že veškeré německé spisy byly po odsunu Němců odevzdány do sběru a dochovány jsou jen spisy z doby české samosprávy. Ty byly převážně mladší 10 let, proto bylo dohodnuto, že zůstanou u MNV nadále uloženy a tajemník dostal za úkol je náležitě urovnat a podle spisového plánu uložit v regále v kanceláři MNV. Starší spisy měly zůstat uloženy podle starého spisového plánu, mladší spisy měly být manipulovány podle nového spisového plánu. Do sběru mělo být tehdy odevzdáno 50-60 kg vyříděných úředních listů a novin, o tom, že by byly do sběru určeny nějaké konkrétní písemnosti z činnosti MNV, není v zápise žádná zmínka. Odevzdaného papíru však nakonec bylo cca 2 q, jak vyplývá z hlášení odeslaného na ONV v Tachově 1. ledna 1954, ovšem, jaké bylo jeho složení, nebylo nijak konkretizováno.

K první spolupráci MNV, konkrétně tehdejšího tajemníka MNV Františka Husáka a archiváře Antonína Zbořila za Okresní archiv v Tachově došlo 28. března 1955. Výsledkem archivní prohlídky byl Zápis, v němž bylo konstatováno, že: „Na MNV se nachází vyřazené spisy ze skartace, svázané do 6 balíků. Tyto jsou vyhrazeny pro okresní archiv a budou příležitostně odvezeny...Českou kroniku má obec Ostrov vedenou do konce r. 1952, pokud tuto vedla s. učitelka. Tato odešla do Přimdy a od této doby nebylo nikoho, kdo by tuto kroniku vedl. MNV si obstaral, mimo kroniky kterou má, úplně novou, do které hodlají přepsati kroniku a při přepisování tuto doplniti.“ Dne 26. července 1955 pak došlo tajemníkem Františkem Husákem k předání spisů k archivaci. V návaznosti na ujednání s okresním archivářem tajemník oznámil, že německá kronika nebyla nalezena a kromě dohledaných 2 stavebních plánů ani žádný další k ostatním z celkem 42 ostrovských usedlostí. Materiál byl archivován, ovšem EL JAF založen nebyl.

Na další kontakt s archivem došlo až v říjnu 1971, kdy tehdejší okresní archivář Václav Kleinhampl vyzval předsedu MNV Václava Turka k předání archivního materiálu ve smyslu úkolu daného instrukcí organizačního odboru ONV Tachov č. 5, bod 2 ze dne 30. 6. 1971 – skartace a archivace písemností. Dne 9. ledna 1972 sepsal návrh na vyřazení písemností pracovník odboru vnitřních věcí Vladimír Stárek a k archivaci navrhl rozpočty, inventáře, daně, volby a majetek MNV z let 1960-1964 o neznámém rozsahu. Ku zničení ve stoupě pak určil 3 svazky blíže nespécifikovaného „různého“ z let 1954-1964. Lze se jen dohadovat, co bylo ono různé a zda by dnes nebylo zcela či zčásti posouzeno jinak. O převzetí navržených

archiválií nebyl učiněn odpovídající záznam.

V r. 1975 proběhla další dotazníková akce, při níž bylo předsedou MNV Ostrov, Václavem Turkem, v říjnu archivu sděleno, že ročně je vyřízeno okolo 150 různých podání. Je veden podací deník a spisy jsou ukládány na MNV v kanceláři, přičemž jsou jich aktuálně uloženy 3 bm „podle ročníků“.

V souvislosti s připravovaným zrušením národního výboru v Ostrově požádal předseda MNV Václav Turek v únoru 1979 o provedení skartace. V návaznosti na skartační řízení bylo převzato 31 knih a 2 balíky dokumentů z let 1946-1975 o celkovém rozsahu 0,6 bm (přírůstek číslo 256 z 12. dubna 1979). Následně byl pro původce založen EL JAF 494.

Další převzetí archiválií z činnosti MNV Ostrov se uskutečnilo v létě roku 1986, kdy byl do archivu poštou zaslán balík zápisů z finanční komise z let 1977-1979 (přírůstek číslo 398 ze dne 8. července 1986) o rozsahu 0,01 bm.

Poslední archiválie z činnosti MNV Ostrov (rozpočet na r. 1979) byla do archivu převzata v rámci skartačního řízení u MěNV Bor v r. 1990 (přírůstek číslo 432 z 26. září 1990).

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Před zahájením inventarizace byl archivní fond MNV Ostrov tvořen 5 úředními knihami a 7 kartony, v nichž byly kromě spisů rovněž úřední knihy a podací protokoly o celkovém rozsahu 0,95 bm.

Na začátku inventarizace archivního fondu byly prověřeny archiválie nástupnického MěNV Bor, mezi nimiž nebyly nalezeny položky z činnosti MNV Ostrov.

V průběhu inventarizačních prací byly identifikovány a vytříděny 1 úřední kniha a 1 karton (parcelní protokol včetně rejstříku, obecní rozpočet a dva školní rozpočty) z let 1934-1944 o celkovém rozsahu 0,13 bm, které byly přeřazeny do nově založeného fondu Archiv obce Ostrov EL NAD 1235.

Archivní fond MNV Ostrov byl uspořádán podle Návrhu metodického návodu pro uspořádání a inventarizaci archivních souborů místních národních výborů vydaného Archivní správou Ministerstva vnitra ČR. Následně byl inventární seznam ještě upraven a doplněn podle Metodického pokynu pro inventární zpracování archivních fondů národních výborů ve Státním oblastním archivu v Plzni čj. SOAP/006-3120/2007. Formální zpracování inventáře bylo provedeno dle Metodického pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek čj. SOAP/006-0767/2010 ze dne 1. 4. 2010.

V archivním fondu bylo provedeno vyřazení archiválií z evidencí NAD z důvodu přehodnocení významu (Protokol o vyřazení archiválií z evidencí NAD z důvodu přehodnocení významu čj.: SOAP/090-0390/2011 ze dne 29. 08. 2011 schválený čj.: SOAP/008-2057/2011 ze dne 03. 01. 2012), při němž byly vyřazeny dokumenty v celkovém rozsahu 0,17 bm (pokladní deník z r. 1959, 5 knih pohledávek a dluhů, resp. dlužníků z let 1961-1966, 2 deníky Akce „Z“ z let 1964-1971 a krátkodobá statistika z let 1956-1976).

Ve fondu byl ponechán peněžní deník z r. 1962 (inv. č. 21), neboť obsahuje další údaje ke knize příjmů a výdajů z téhož roku. Konečná metráž archivního souboru po vytřídění a vyřazení dokumentů, resp. po jejich následném přemanipulování aktuálně činí 0,80 bm.

Archivní fond MNV Ostrov je podprůměrně zachován, není však známo, že by se nějaké dokumenty z doby do r. 1979 ještě nacházely ve spisovně nástupnického MěNV Bor. Z důležitých archiválií jsou dochovány knihy zápisů ze schůzí pléna a rady z let 1957-1971, i když výpovědní hodnota zápisů je velmi rozdílná. Chybějí zápisy ze schůzí komisí, kromě finanční z let 1977-1979, podací protokoly (až na krátké období v r. 1953) do r. 1957 a po r. 1976, některé účetní a inventární knihy a také část spisového materiálu.

Fyzický stav archivního fondu je dobrý.

Jazykem archivního fondu je čeština.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Archivní fond dokumentů z činnosti MNV Ostrov náleží mezi omezeně dochované fondy národních výborů. Částečné zápisy ze schůzí rady a pléna MNV podávají obraz aktivit základního článku samosprávy obce poznamenané kompletní výměnou obyvatelstva. Z ostatních archiválií jsou nejužitečnější ty, které ilustrují poválečnou výměnu obyvatelstva, majetkoprávní poměry a situaci v zemědělství.

Fond MNV je v rámci ostatních dochovaných fondů místních původců tj. Archiv obce, Jednotné zemědělské družstvo, Obecná škola (německá) a Základní devítiletá škola důležitým zdrojem údajů k základnímu přehledu o dějinách obce.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky

Archivní fond MNV Ostrov uspořádala a inventární pomůcku sestavila PhDr. Markéta Novotná v srpnu 2011 ve Státním okresním archivu Tachov.

V Tachově, dne 1. února 2013

PhDr. Markéta Novotná

Seznam použitých pramenů a literatury

I. Prameny

Státní okresní archiv Tachov

Archivní soubory:

Okresní národní výbor Tachov, sign. I/21/ O 3, Obecní záležitosti jednotlivých obcí 1945 – 1952

Okresní národní výbor Tachov, sign. I/21, Seznamy členů MSK 1945 – 1947

Okresní národní výbor Tachov, sign. I/21, Evidenční lístky členů MSK / MNV 1946 – 1949

Okresní národní výbor Tachov, sign. 53, Zápisy z porady vedoucích oddělení ONV, seznamy tajemníků 1953 – 1954

Okresní národní výbor Tachov, sign. 52, Reorganizace MNV 1950 – 1953

Okresní národní výbor Tachov, sign. 603, Zprávy o volbách do MNV 1954

Okresní národní výbor Tachov, sign. 603, Volby do MNV, obce B – Ž, 1954 – 1956

Okresní národní výbor Tachov, sign. 603, Konečné výsledky voleb do MNV, obce K – V, 1957

Okresní národní výbor Tachov, sign. 604/1, Slučování obcí a změny hranic obcí 1952-1989

Okresní národní výbor Tachov - MPPR, Ostrov, nezpracováno

Prameny tištěné

Sbírka zákonů republiky Československé, ročníky 1949, 1950, 1954

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé, ročník 1945, 1948

Sbírka zákonů Československé socialistické republiky, ročník 1960

Seznam matričních obvodů v českých krajích. Praha : Ministerstvo vnitra, 1950

Úřední list republiky Československé, ročník 1945

Volby do ústavodárného Národního shromáždění dne 26. května 1946, část II. Volební výsledky podle obcí, sešit 2. Volební kraj V-VII Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, in: *Zprávy Státního úřadu statistického*, řada B, číslo 4-6, ročník XXVII. (1946) číslo 26-28

II. Literatura

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, JANÁK, Jan, DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích : od počátků státu po současnost*. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2005. ISBN 80-7106-709-1.

Příloha č. 1 – Seznam použitých zkratk

bm – běžný metr

CO – civilní obrana

čj. – číslo jednací

čp. – číslo popisné

ČSR – Československá republika

EL JAF – evidenční list jednotného archivního fondu

EL NAD – evidenční list národního archivního dědictví

ev. - evidenční

HTÚP – hospodářsko technická úprava pozemků

inv. č. – inventární číslo

JZD – jednotné zemědělské družstvo

KNV – krajský národní výbor

KOVP – komise pro ochranu veřejného pořádku

KSČ – Komunistická strana Československa

k. ú. - katastrální území

LSD – lidové spotřební družstvo

MAV NF – místní akční výbor Národní fronty

MNV – místní národní výbor

MPPR – majetková podstata pozemkových reforem

MSK – místní správní komise

NS – Národní shromáždění

NV – národní výbor

ONV – okresní národní výbor

o. z. – odštěpný závod

Sb. – Sbírka zákonů

SOKA – státní okresní archiv

Svazarm – Svaz pro spolupráci s armádou

SSRV – Sdružené služby rostlinné výroby

ZO SPO – základní organizace Svazu požární ochrany

Příloha 2:

Předsedové MSK a MNV Ostrov v letech 1945-1979

František Kroupa	20. 10. 1945 (pověřenec)	19. 11. 1945
František Kotrba	20. 11. 1945 (MSK)	22. 8. 1946
František Řezáč	22. 8. 1946 (MSK)	27. 1. 1947
Matej Haring	28. 1. 1947 (MSK)	12. 7. 1949
	12. 7. 1949 (MNV)	16. 5. 1951
Josef Kotalík	17. 5. 1951	?
Karel Mráz	před 4. 12. 1953	květen 1954
Miloš Babyka	květen 1954	30. 11. 1965
Václav Turek	1. 12. 1965	31. 12. 1979

Inventární seznam

Orgány národního výboru

1	Zápisy ze schůzí pléna a rady MNV 9. 1. 1953-17.12.1953	1953	kar 1
2	Zápisy ze schůzí pléna a rady MNV 6. 3. 1957-2. 2. 1962	1957-1962	ukn 1
3	Zápisy ze schůzí pléna a rady MNV 27. 2. 1962-11. 4. 1967	1962-1967	ukn 2
4	Zápisy ze schůzí pléna a rady MNV 18. 4. 1967-15. 12. 1971	1967-1971	ukn 3
5	Zápisy ze schůzí finanční komise 31. 1. 1977-10. 12. 1979	1977-1979	ukn 4

Úřad národního výboru

I. Úřední knihy

A. Evidenční

6	Parcelní protokol	1946	ukn 5
7	Rejstřík uživatelů a vlastníků pozemků - k. ú. Ostrov, Lhota	1971	ukn 6
8	Seznam domů - k. ú. Ostrov, Lhota	1976	ukn 7
9	Evidenční listy - k. ú. Ostrov, Lhota	1976	ukn 8
10	Deník pro evidování kulturně výchovné činnosti	1969	ukn 9
11	Deník pro místní lidové knihovny	1968	ukn 10
12	Deník pro místní lidové knihovny	1970	ukn 11

B. Účetní

13	Hlavní kniha příjmů a výdajů	1949	ukn 12
14	Hlavní kniha příjmů a výdajů	1950	ukn 13

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jednotka
15	Hlavní kniha příjmů a výdajů	1951	ukn 14
16	Hlavní kniha příjmů a výdajů	1952	ukn 15
17	Peněžní deník	1951	ukn 16
18	Peněžní deník	1952	ukn 17
19	Peněžní deník	1959	ukn 18
20	Peněžní deník	1961	ukn 19
21	Peněžní deník	1962	ukn 20
22	Kniha příjmů	1958	ukn 21
23	Kniha příjmů	1961	ukn 22
24	Kniha příjmů	1962	ukn 23
25	Kniha výdajů	1960	ukn 24
26	Kniha výdajů	1962	ukn 25
27	Kniha výdajů	1965	ukn 26
28	Kniha výdajů	1967	ukn 27
29	Kniha výdajů	1969	ukn 28
30	Kniha výdajů	1970	ukn 29
31	Kniha výdajů	1971	ukn 30
32	Pokladní kniha	1945-1951	ukn 31
33	Kniha příjmů a výdajů obecních lesů	1948-1949	ukn 32
34	Inventární kniha	[1950]	ukn 33
35	Inventární kniha	1958	ukn 34
36	Inventární kniha	1960	ukn 35

II. Spisový materiál

A. Registraturní pomůcky

37	Podací protokol 23. 4. 1953-21. 12. 1953	1953	ppr 1
38	Podací protokol 30. 1. 1957-24. 11. 1976	1957-1976	ppr 2

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jednotka

B. Spisy

Volby

39	Návrh volebního programu na období 1968-1972, volební program na období 1971-1976	1968-1971	kar 1
40	Volby do NS, KNV, ONV a MNV (seznam voličů)	1960	kar 1
	Volby soudců Okresního soudu v Tachově (seznam voličů – část Lhota)	1961	kar 1
	Volby do MNV (doporučení kandidátů, zpráva o vytvoření volební komise, prohlášení kandidátů, přihláška kandidátů NF k registraci, zpráva o provedení registrace, počtu a složení kandidátů, seznamy voličů, zápis o hlasování, hlášení o výsledcích voleb, pomocný materiál pro předsedajícího na ustavujícím plenárním zasedání NV)	1971	kar 1

Organizace činnosti národního výboru

41	Plány práce pléna, rady a komisí (neúplné)	1964-1973	kar 1
42	Hodnocení činnosti	1971-1975	kar 1
43	Závazkové hnutí, socialistická soutěž	1971-1976	kar 1

Funkcionáři

44	Vybrané údaje o NV, jejich orgánech a poslancích	1974	kar 1
45	Odměňování, seznam členů MNV a komisí hodnocení poslanců	1950-1971	kar 1

Kontrolní činnost

46	Dohlídky a periodické revize finančního hospodaření, zprávy o plnění nápravných opatření, prověrky činnosti	1960-1976	kar 1

Spolupráce s organizacemi Národní fronty

47	Základní organizace Svazarmu (seznam členů)	1953	kar 1

Vnitřní správa, bezpečnost, ochrana veřejného pořádku

48	Výkaz přestupků	1975	kar 1
49	Situační zpráva o provádění zákona č. 60/1961 Sb.	1973-1976	kar 1

Požární ochrana

50	Zápisy z požárních prohlídek a revizí	1967-1972	kar 1
51	Složení výboru ZO SPO	1975	kar 1
52	Přidělování a financování výstroje a provozu techniky	1949-1951	kar 1

Vojenské záležitosti, civilní obrana

53	Evidence a předvádění koní	1955	kar 1

Evidence obyvatelstva, sčítání lidu

54	Seznamy německých obyvatel a uprchlíků určených k odsunu	1945-1946	kar 1
55	Šetření domovské příslušnosti (rodina Männl)	1947	kar 1
56	Policejní přihlášky a odhlášky pobytu (Babyka-Vojtuš)	1945-1955	kar 1
57	Oznámení o narození/úmrťi pro ohlašovací úřad	1953	kar 1

Evidence a správa majetku

58	Pojistné smlouvy	1946-1948	kar 1
59	Inventarizace, soupis obecního majetku	1945-1964	kar 1
60	Majetkoprávní věci (dohody o převodu správy národního majetku založení a vedení evidence nemovitostí)	1960-1967	kar 1

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jednotka
61	Ozeleňovací akce	1975-1976	kar 1
62	Přihlášky majetkových podstat	1946	kar 1
Finanční hospodaření			
63	Roční rozpočty (neúplné), včetně návrhů rozpisu, výkazů o příjmech, přehledu aktiv a pasiv, finančního vypořádání, výkazů	1946-1979	kar 2
Místní daně a poplatky			
64	Přehled výnosu obecních poplatků a dávek	1951	kar 2
65	Jednotlivé daně a poplatky (neúplné) (zemědělská daň, domovní daň)	1962-1964	kar 2
Výstavba			
66	Akce „Z“ (plány akcí, protokoly o jejich předání a převzetí: úprava prostranství u kulturního domu, rekonstrukce stodoly na sklad materiálu, zřízení skladu CO, oprava hráze Horního rybníka, fasáda požární zbrojnice)	1968-1975	kar 2
67	Průmyslová a zemědělská výstavba (přístavba kravína)	1953	kar 2
68	Stavby dopravní, energetické, telekomunikační (rekonstrukce veřejného osvětlení ve Lhotě, veřejné osvětlení Ostrov)	1964-1972	kar 2
69	Občanské stavby (demolice)	1974	kar 2
Doprava a spoje			
70	Místní komunikace (převzetí po živičné úpravě)	1972	kar 2
71	Místní rozhlas (revize zařízení)	1964	kar 2

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jednotka
Obchod			
72	Prodejna LSD Jednota - zpráva o zásobování	1975	kar 2
Zemědělství			
73	Vyúčtování hospodaření obce na zkonfiskovaném zemědělském majetku	1948	kar 2
74	Předběžný předpis úhrady za usedlost čp. 21	1948	kar 2
75	Opuštění usedlostí čp. 108 a čp. 4 v Ostrově (Kubišovi, Bullovi)	1951	kar 2
76	Vyúčtování členů JZD pro státní statek ředitelství Tisová, ponechání budov z přidělu (Huňáčková), vzdání se pozemku na Slovensku (Turbák)	1961-1965	kar 2
Zemědělská výroba			
77	Statistika (neúplné): Soupis a obecní přehled hospodářského zvířectva	1946-1953	kar 2
78	Obecní přehled o plochách kultur, Evidenční list a sběrný list o plochách kultur pro zemědělské závody (lesní, zahradnické, viniční, rybníční)	1953-1959	kar 2
79	Sběrný list osob činných v zemědělských závodech jednotlivě hospodařících rolníků	1951-1953	kar 2
80	Placení ryb z obecního rybníka, paušál na plemeníka, výběrčí listina pro drnomistra, výkaz nákazových příspěvků, hospodářské výkazy – drůbež	1945-1947	kar 2
Zemědělská půda			
81	Sektorový přehled o plochách kultur	1959-1966	kar 3
82	Seznam a vložky k evidenčním listům pro hospodářské obce Ostrov a Bezděkov	1958	kar 3
83	Výkaz užívání pozemků po HTÚP	1959	kar 3
84	Rekultivace Tisová – stanovisko k akci, odvodnění pozemků Nová Hospoda	1973-1974	kar 3

Povinné dodávky a výkup zemědělských produktů

85	Výkaz o plnění kontingentu dobytka v kontingentním roce 1946/47	1947	kar 3

Vodní hospodářství

86	Ochrana vodních zdrojů (seznam toků ve správě SSRV Tachov o. z.)	1975	kar 3

Zdravotnictví

87	Očkování proti neštovicím, protialkoholická akce	1953	kar 3
88	Hygienická péče (hubení krys a potkanů, laboratorní rozbory vody ze studní)	1953-1976	kar 3

Sociální péče

89	Důvěrník péče o děti – František Doležal, poskytnutí zaopatřovacího příspěvku, upřesnění evidence cikánského obyvatelstva	1953	kar 3

Školství

90	Obecná (národní) škola (zajištění provozu)	1946-1950	kar 3
91	Příspěvky na lidovou školu zemědělskou, (následně základní školu rolnickou) a měšťanskou školu v Boru	1948-1949	kar 3

Název archivní pomůcky (archivního fondu):	Místní národní výbor Ostrov
Značka archivního fondu:	MNV Ostrov
Časový rozsah:	1945-1979
Počet evidenčních jednotek:	40 (35 úředních knih, 2 podací protokoly, 3 kartony)
Počet inventárních jednotek:	91
Rozsah v bm:	0,80
Stav ke dni:	1. února 2013
Zpracovatelka archivního fondu:	PhDr. Markéta Novotná
Zpracovatelka archivní pomůcky:	PhDr. Markéta Novotná
Počet stran:	22
Počet exemplářů:	5
Pomůcku schválil:	Mgr. Jan Edl dne 1. 2. 2013 čj. SOAP/090-0041/2013